

Kritisch-Exegetisches.

Epistolium Homericum.

Iosephus Kraussius Friderico Ritschelio S. Etsi me, quod rariores meae ad Te litterae sunt, peccare non existumo — peccarem, si Te gravissimis studiis intentum ultro compellarem —, tamen hoc die, quo ante plurimos annos et Germanicae iuventuti et litterarum cultui datus es, ne pudor obsistat quominus ad Te scribam, et officii ratio efflagitat et animus poscit ac voluntas. Quoniam autem quae apud nos amisisti istic Tibi cumulate reddita sunt, quaenam alia pro Tua salute vota aut a me concipi possint, aut nuncupari a ceteris, quibus officium praestitisti, quam ut prosperae valetudinis beneficio utare, neu ulla ingravescentis aetatis incommoda experiare, denique ut longum vitae iter emensus discipulorum Tuorum virtutibus Tuae virtutis laudem propagatam videas?

---

¹ chemen] . . emen *A*¹ (*puncta rasuram denotant*), clemen *A*³, cyamen *B*, ciamen *C*.

Sed quod olim praesens praesentes monebas, ut in iusto argumento sermo versaretur, ne prorsus inanes litterae ad Te venirent, subicere visum est locum Iliadis *B*, 258:

εἴ κ' ἔτι σ' ἀφραίνοντα κηήσομαι ὡς νύ περ ᾧδε —

Hunc versum probe scis veteribus grammaticis variam dubitandi materiam praeluisse. Et Aristarchus quidem maluit εἰ δέ τι, videlicet offensus in κε particula cum indicativo temporis futuri coniuncta. Idem etiam Ptolemaeus Ascalonitum male habuit, qui ut alia atque ille via orationi succurreret, κηείομαι scripsit (κηήσομαι: Πτολεμαῖος κηείομαι γράφει *A*). Quae forma coniunctivi praesentis — κηήμαι, κηέομαι, κηείομαι — prorsus convenit rationi grammaticae. Medium enim κηήμαι immerito addubitatum esse et male abesse nunc a lexicis, si non documento est futurum κηήσομαι, at est κηήμενος participium et ἐκηησάμην aoristus. Verum tamen editores iam inde a Wolfio satius duxerunt Zenodotum sequi, qui εἴ κ' ἔτι — κηήσομαι scribebat; neque tamen κηήσομαι futuri forma cum Hermanno habenda est (de part. ἄν I, 8 Opusc. IV, 29), sed est coniunctivus aoristi.

Sed de his et quae de fine versus in scholiis Venetis referuntur, doctissimorum hominum ingenia adhuc frustra exercuerunt, ut operae pretium sit, si fieri possit, admoto lumine caliginem discutere. Ratio autem scholiorum facit, ut ab eis, quae apud Bekkerum *B* littera signantur, incipiamus:

ὁ μὲν Ἀριστάρχος εἰ δέ τι, ὁ δὲ Ζηρόδοτος εἴ κ' ἔτι, ὁ προκρίτεον. ἡ δὲ Σινωπικὴ εἶχε κηήσομαι ὡς τὸ πάρος περ, ἀντὶ τοῦ ὡς νύ περ ᾧδε· ἡ δὲ Μασσαλιωτικὴ ὑστερον αὐτῆς· ἡ δὲ κατὰ Φιλήμονα ἐν Δαναοῖσιν *B*.

Lautas vero dapes in *B* codice nobis appositas: cum quibus quae in *A* servata sunt si conferimus, multo tenuiora esse miramur:

ὅτι περισσὸς ὁ κέ, καὶ ὅτι συνεκδοχή, εἴ σε ἀφραίνοντα κηήσομαι ὑστερον αὐτῆς. ἐν δὲ τῇ κατὰ Φιλήμονα τὸν Κορηκὸν κηήσομαι ἐν Δαναοῖσιν. δύναται δ' ἂν τὸ ὡς νύ περ ᾧδε ἀκούεσθαι ἀπλούτερον ἀντὶ τοῦ οὕτως, ὡσαύτως. ταῦτα ὁ Διδυμος. κατὰ τὸ τέλος τοῦ στίχου ὑποσηκίτεον *A*.

His edocemur extremam versus partem enarrantur, in *A* tam perplexe referuntur, ut appareat non iusta testimonia esse, sed corruptas testimoniorum particulas. Commemoratur enim secundum Philemonem Cretensem versus clausulam fuisse κηήσομαι ἐν Δαναοῖσιν; quae praecedunt verba κηήσομαι ὑστερον αὐτῆς, ea legebantur in editione Massiliensi, ut cognovimus ex scholiis codicis *B*; ipsius quidem Μασσαλιωτικῆς nulla mentio fit, nec magis servata sunt quae Sinopensis habebat. Quae autem quaeso hoc loco synecdocha est? An Aristarchus sive Didymus is est, qui de synecdocha apud Homerum exponat? Ne multa: depravatam scholii formam ita mecum ad genuinam revocabis.

— ἡ δὲ Σινωπικὴ εἶχε ἀφραίνοντα κηήσομαι [ὡς τὸ πάρος περ, ἡ δὲ Μασσαλιωτικὴ κηήσομαι] ὑστερον αὐτῆς. ἐν δὲ τῇ κατὰ Φιλήμονα τὸν Κορηκὸν κηήσομαι ἐν Δαναοῖσιν.

δύνατο δ' ἂν τὸ ὡς νύ περ ᾧδε ἀκούεσθαι ἀπλούστερον ἀντὶ τοῦ οὔτως, ὡσαύτως. ταῦτα ὁ Λίδυμος A.

Viden, Vir praestantissime, hanc scholii formam longe aliam esse, quam quae expressa est a M. Schmidtio Did. Chalc. fragm. p. 113? Et simul patefactum est, unde quasi ex fonte manaverint quae in B codice servata sunt.

Ad versus A, 211 sq.

ἀλλ' ἦτοι ἔπειν μὲν ὀνειδίσον, ὡς ἔσεται περ
ᾧδε γὰρ ἔξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.

scholia haec habent:

Πτολεμαῖος καὶ Σέλευκος ἐπὶ τὸ ὀνειδίσον σίττειν ἀξιοῦσι, καὶ ὑποσίττειν κατὰ τὸ τέλος τοῦ σίχου, ἐν ᾗ τὸ λεγόμενον, ὡς περ γὰρ ἔσται, οὔτω καὶ ἐρῶ. ἐναντιοῦται δὲ αὐτοῖς τὸ τε ὑπερβατὸν τοῦ γὰρ συνδέσμον, καὶ τὸ διλογεῖσθαι τὰ ἡμισίχια ταῦτα, ὡς ἔσεται ἑστὶ περ καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται. μήποτε οὖν ἄμεινον σίττειν ἐπὶ τὸ τέλος τοῦ σίχου, ἵνα μὴ μόνον συμβουλευή ἀλλὰ καὶ μαντεύηται, ὁ θεοῖς μάλιστα πρόπει A.

In his scripsi cum L. Friedlaendero τοῦ γὰρ συνδέσμον pro eo, quod est in codice τοῦ περ συνδέσμον. Sed errat ille, quod haec verba adicit (Nican. p. 145): 'Sed etiam Seleuci ac Ptolemaei interpunctione admissa verbis τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται id quod futurum est praedicat Minerva'. Certe et quia etiam verbis ὡς ἔσεται περ praedicat Minerva id quod futurum est, efficitur διλογία, quam Nicanor improbat. Sed hic ad ea, quibus Ptolemaeum et Seleucum refellit, argumenta duo alia afferre debebat, quae magni momenti sunt. Ac primum quidem non praetereundum erat, hoc versu solemni (v. 212) ita ubique inclusam esse sententiam, ut fines versus neutram in partem egrediens neque cum prioribus cohaereat neque cum eis quae sequuntur. cf. Il. Θ, 401. 454. Ψ, 410. 672. Od. π, 440. φ, 337.

Alterum argumentum inde erat sumendum, quod particulae ᾧδε — ὡς ita ubique apud Homerum se excipiunt, ut ᾧδε antecedat, ὡς sequatur, nec unquam inverso ordine ὡς — ᾧδε, id quod patet ex hisce locis: Il. Γ, 300. 442—46. Θ, 523. Ξ, 315—28. Σ, 464—66. Φ, 430. Od. γ, 221—22. δ, 141. ξ, 116. τ, 312. 350—52. 380—81. ω, 861.

Vnus locus Il. Z, 477

Ζεῦ, ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ' ἐμὸν, ὡς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
ᾧδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίον Ἴρι ἀνάσσειν.

obstare videtur; sed videtur. Neque enim ὡς περ — ᾧδε sibi respondent, sed ὡς καὶ ἐγὼ περ spectat ad καὶ τόνδε. Haec enim consecutio verborum est: Ζεῦ, ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε παῖδ' ἐμὸν γενέσθαι ἀριπρεπέα Τρώεσσιν, ὡς καὶ ἐγὼ περ scil. ἀριπρεπέης εἰμι. Iam sequitur explicatio ἀριπρεπειάς, quam duplicem Hector filiolo precatur, virtutem paternam et regnum avitum; ut plena enuntiatio fiat addita sententia comparativa ὡς ἐγὼ βίην ἀγαθός εἰμι καὶ Πηλεΐδος Ἴρι ἀνάσσει.

Il. Ψ, 319 sqq.

ἀλλ' ὅς μὲν θ' ἵπποισι καὶ ἄρμασιν οἷσι πεποιθώς,
 ἀφραδέως ἐπὶ πολλὸν ἐλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα
 ἵπποι δὲ πλανόωνται ἀνὰ δρόμον οὐδὲ κατίσχει·

Cum multi et acerrimi ingenii homines in hoc loco haesissent, aliis alia emendandi via suam sententiae integritatem reddere conantibus, hodie fere negant, ullam esse sermonis insolentiam: scilicet dissimulant quam tollere nequeunt periodi asperitatem. Tu vero num lenissima a nobis adhibita medela bene perfecta curatio sit, pro subtili Tuo iudicio existimabis. Scribo autem:

ἵπποι τοῦ πλανόωνται ἀνὰ δρόμον οὐδὲ κατίσχει.

Vale. Scribebam Coloniae Agrippinae 6. die Apr. 1873.